

- İnternette aratılan kavramların doğru biçimde yazılması önemlidir. Kelimenin yazımı hususunda emin olunmaması halinde önce sözlük veya çeviri yazılımı kullanılmalıdır.
- Okulda bilgisayar bulunmaması halinde görevler, evde yapılabilecek şekilde verilmelidir. Her çocuğun bir bilgisayar kullanabilmesi için grupların oluşturulması gerekli olabilir.

Kullanım imkânları ve örnekleri:

- Ana dilde kaleme alınmış olan bir metnin (şiir, hikâye) veya kitabın bilgisayarda biçimlendirilmesi (güzel bir metin tasarımı, görseller; internet erişimi olmadan da yapılabilir).
- Öğrencilerin ana dillerinde hizmet veren önemli arama motorları veya bilgi kaynakları (Wikipedia vs.) hakkında bilgilendirilmesi; bazı örneklere ilişkin uygulamaların yapılması.
- Öğrencilerin ana dillerinde hazırlanmış olan internet sitelerinden bilgi temin edilmesi (örn. tarihi bir konu, tarım, şiirler/masallar hakkında, vs.). Konunun öğrenciler ile birlikte planlanması, internet araştırmasında elde edilen sonuçların ders materyalleri olarak kullanılması gerekmektedir.
- Köken ülkeden (akrabalardan, arkadaşlardan) bilgi temin edilmesine yönelik olarak e-posta, Skype, SMS araçlarının kullanılması.
- Köken ülkede bulunan bir sınıfla iletişime geçilmesi; 3.6'ya bakınız.
- Çeviri yazılımlarının denenmesi (örn. google'de entegre edilmiş olan çeviri uygulaması): Göç ülkesinin dilinde kaleme alınmış olan kısa bir metnin uygulamaya girilerek ana dile çevrilmesi: Nasıl bir sonuç alınıyor, oluşan hatalar nasıl açıklanabilir, vs. Aynı deneme ana dil-göç ülkesi dili istikametinde de yapılır.

3.5 Dilimizde ve Başka Dillerde Lehçeler

Hedef

Çoğu dilde standart dil veya yazılı dilin yanında, bilhassa sözlü kullanıma yönelik bir dizi lehçe bulunmaktadır. Öğrencilerin konuya ilişkin algısının güçlendirilmesi, dile ilişkin bilgi ve farkındalıklarının geliştirilmesi öngörülmektedir.

5.-9. Sınıflar

45 dk.

Materyal:
Harita kullanılabilir.

Süreç:

- Öğretmen olabildiğince ağır bir lehçe kullanarak, bugünkü dil dersinde özel bir konunun işleneceğini ifade edebilir. Hangi konular işlenebilir?
- Tartışma: Öğrencilerin tahminleri, birinci dildeki lehçe veya lehçeler ile edinilen deneyimler: Kimler, ne zaman ve nerede lehçe kullanır; lehçelerde kullanılan ne tür tipik kelimeler biliyorsunuz (kelimelerin yazı tahtasında derlenmesi), farklı bölgelerin lehçeleri arasında nasıl farklılıklar vardır (haritada gösterilmeli!); farklı lehçeler arasında yaşanan iletişim sorunları vs.
- Öğrencilerin ertesi hafta lehçelerin yer aldığı ses kayıtları getirmekle görevlendirilmesi (büyük ebeveynler vs, sesler icabında telefon/skype vasıtasıyla kaydedilebilir). Lehçelere ilişkin ses kayıtları internet üzerinde de mevcut olabilir (İtalyanca örnekler: <http://www.yougulp.it/dialetto>): Öğrencilerin yanlarında getirdikleri ses kayıtlarının harita üzerinde belirlenmesi.

- Standart dilin ele alınması: Standart diller ile lehçeler arasındaki farklar nelerdir; standart dil nerelerde kullanılır (yazılı kullanım, TV- haberlerinde vs.)? Kısa bir metin parçası hem standart dil hem de lehçede kaleme alınıp birbiriyle kıyaslanabilir. Standart dilde zor olan hususlar nelerdir?
- Dilimizde lehçe nasıl bir itibara sahiptir; nerelerde duyulabilir, kimler kullanır (kullanmaz)?
- Göç ülkesindeki lehçeler ve standart dil: Öğrenciler bu hususta neler bilmektedir; dilin hangi türü hangi zaman kullanılır; lehçe burada nasıl bir itibara sahiptir?
- Tartışma: Birinci ve ikinci dilin lehçe ve standart biçimiyle sahip olduğum duygusal bağ; lehçe ve standart dilin pratik yararlarına ilişkin değerlendirmelerim.

3.6 Kültürlerarası Konularda Yazışma

Hedef

Kültürler içerisinde, kültürlerle birlikte ve kültürler arasındaki hayatla ilgili sorular ana dil dersi öğrencileri için özellikle uygundur. "Yazışma" projesinin hedefi, farklı kültürel çevrelere mensup insanlarla bu sorular hakkında fikir alışverişinde bulunulması ve bu suretle kişisel bakış açısının genişletilmesidir. Bu proje aynı zamanda öğrencilerin yazma ve medya araçları kullanma becerilerini desteklemektedir.

5.-9. Sınıflar

45 dk.

Süreç:

- Öğretmen, 'kültürlerarası birlikte yaşam' konusuna ilişkin güncel bir soru yöneltmek suretiyle öğrencileri, başka kültürel çevrelere mensup insanların bakış açıları hakkında bilgi edinmeye ve bunlar hakkında fikir yürütmeye teşvik eder. Bunun elektronik ortamda yapılacak yazışmalar (E-posta, icabında SMS) suretiyle gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Kullanılabilecek konular/sorular: Yabancı düşmanlığı hususunda edinilen kişisel tecrübeler – "Yabancıların" siyasi sistem içerisindeki konumu – Ana dil dersinin eğitim sistemi içerisindeki konumu – Romanlar gibi azınlıkların yeri ve itibarı – Güncel siyasi gündemde olan bir hususun tartışılması.

- İşlenecek olan konu ve yazışmaların yapılabileceği olası muhataplar ve bağlamlar sınıfça tartışılarak belirlenir. Sınıfça yapılacak yazışma örnekleri: Köken ülkede bulunan bir sınıf – Göç ülkesinin başka bir şehrinde bulunan bir ana dil dersi sınıfı – Başka bir göç ülkesinde bulunan bir ana dil dersi sınıfı – Başka bir dil grubunda bulunan bir ana dil dersi sınıfı.